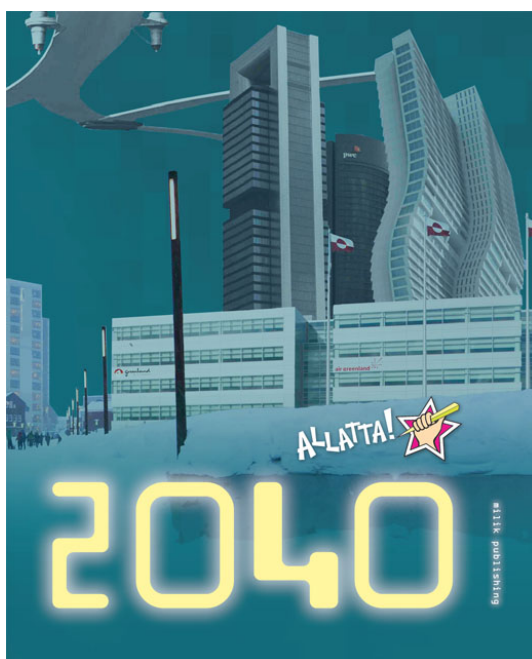

Kalaallit inuusuttut siunissamut ersissutaat

<https://www.google.dk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&ved=0ahUKEwi6ifjMpabRAhUboVAKHcPkDboQjRwIBw&url=http%3A%2F%2Fmilik.g!%2Fbog%2F2040%2F&psig=AFQjCNF-ZZFdXp3LVXMqI5LRgF00BEbLNQ&ust=1483543829650086&cad=rjt> 3.jan.2017

Ajannguaq Grønvold

Afd. For: Sprog, Litteratur, Medier

Vejleder: Birgit Pedersen Kleist

Bachelor projekt

Forår 2017

Ilisimatusarfik, Nuuk

Allatap imarisai:

Saqqaa.....	1
Allatap imarisai.....	2
Aallaqqaasiut.....	3
Metode (periuseq).....	4
Teoriinik ilisarititsineq.....	8
Siunissamut ersissutit.....	15
Nikeriarnissamut ersineq.....	15
Inoqatinut ersineq.....	20
Kalaallit Nunaat nunarsuarmioqataasoq.....	26
Naggasiut.....	31
Litteraturliste.....	33
Bilag.....	38

Aallaqqaasiut:

Ukiuni nutaajunerusuni nutaannginnerusunilu kalaallit inuusuttut atuakkialiaanni, takutinneqartarpoq Kalaallit Nunaata siunissaa. Qanorliuna takorloorneqartartoq? Ersinermillu imaqarnerluni, siunissamut sooranermut?

Sunaana kalaallit atuakkiortut, kalaallit siunissaattut takorlooraat? Sunaana siunissamut ersissutigigaat - pissutsit piviusut tunngaviuppat? Kalaallit atuakkiarisimasaasa ilaat qanganisaanerusut ullutsinnilu allatat, sunaana assigiinngissutigigaat?

Inaarutaasumik Bachelorimut naamassissutissannik allaaserinninnissanni ullutsinni Kalaallit Nunaata inissisimaneranut atatillugu, takussutissanik, ilaatigullu inuusuttut siunissami Kalaallit Nunaata napanissaanik nangitsisuusussaasut siunissamik takorluuinerannik ersissutaannillu misissuerusulersippaanga, qulequttap ullutsinni oqallisigineqartup tassalu; Kalaallit Nunaata namminersulivinnissaata. Qulequttap namminersulivinnerup inuusuttunik sunik takorluuilersitsinera, misissorusuppara, kiisalu ukiuni nutaannginnerusuni allat suut qulequttat ersissutaasarsimanersut misissorusukkakit. Nunami namminersulivikkusuttumi inuisa qanoq misiginerannik eqqartuinissaq pingaartuusingakku, tamanna misissussallugu aaliangiussimavara.

Ersissutit samminerini, ersinerit assigiinngitsut paasiniarlugit – ernumaneq annilaanganerluunniit ersissutaanersut takuniarlugit, teoriinik assigiinngitsunik ersinermut tunngassutilinnik imaqartunik atuillunga, ersinerit sorliit atorreqarnersut paasiniassuakka. Matumanilu naqissuserusuppara teoriit atorumaakkamma empiriinnut termit naleqquttuinnaat tigulaariffigisarumaarakkit.

Problemstilling. Misissugassakka qitiusut ukuupput:

- Atuakkiat kalaallit inuusuttut siunissalikkersaarutaat aallavigalugit, teoriinik toqqammaveqarluni suut siunissamut ersissutaanersut paasiniarniarpakka. Ersissutitullu ersertut paasineratigut, soorukua taakkua ersissutaasut?
- Piviusoq atuakkialiat nalinganni ersilersitsisimava?
- Nutaajunerusut nutaannginnerusullu atuakkiortut suunukua assigiinngissutigigaat?

Metode:

Matumani misissueqqissaarlunga allaaserinninnissanni, Kalaallit Nunaata ullutsinni (2016) namminersulivinnissaanik oqallinnerup takorluuilersittarpaanga, inuusuttut siunissaq pillugu ersissutaannik - ernumassutaannik. Taamaammat aaliangerninni misissuinissanni, paaserusuppara kalaallit inuusuttaasa suna siunissami ersigineraat. Tamannalu misissuinissara aalajangiussimavara atuakkialianik arlaqartunik toqqammaveqarlunga ingerlatissallugu, tassuunakkut ersissutit assigiinngitsut pissarsiariniarlugit, aammattaarlu takusinnaaniarlugu suut ersissutaakkajunnerunersut.

Kalaallit inuusunnerusut utoqqaanerusullu atuakkiaat siunissalikkersaarutunik imaqartut toqqarsimavakka, atuakkiallu taakkua ilaat nutaajunerupput ilaallu pisoqaanerullutik.

Atuakkiaat misissorusutakka ukiuni nutaajunerusuni nutaannginnerusuni allataanissaat pingaartippara, taamaattumillu atuakkiaat *empir*itut toqqarsimasakka saqqummersinneqarnerisa ukiui imminnut nikigatititaarput: Siullertut 2020 (2000) aammalu 2040 (2015) ukiuni nutaajunerusuninngaaneersut toqqarsimavakka, taakkua inuusuttunut atuakkiorluni unammisitsinermi ajugaasutut toqqarneqarsimasuninngaanniik allanneqarsimasuupput. Taamaattumik oqaluttualiaaqqat assigiinngissitsitaartunik imaqarput, inuusuttut Kalaallit Nunaata siunissaanut tunngasunik allaaserisimasaannik imaqarlutik.

Ukiuniillu nutaannginnerusuniik *emper*itut toqqarsimasakka tassaapput: *Sinnattugaq* (1914) aammalu *Ukiut 300-nngornerat* (1959). Atuakkiaat taakkua tassaapput kalaallit siunissamut takorluuillutik allagaanni siullersaasut.

Misissuininni atuakkianik aallaaveqartussami, toqqammavilersorniarninni teoriinik atuiniarpunga tikkuussisussanik aammalu toqqammaviliisussanik allaaserinninninnut, taakkualu teoriit atugassakka arlaqartut tassaapput: Joanna Bourkip atuakkialiaa *Fear – A cultural history* (2005), *Powers of horror – An essay on abjection* (1982) Julia Kristevamit allanneqarsimasoq, kiisalu *Monstrologi. Frygtens manifestationer* (2012), et. Al. Jørgen Riber Christensen aamma Steen Ledet Christiansenimiik aaqqissuunneqarsimasoq.

Teoriit taakkua iluanni terminik aaliangersimasunik ataasiakkaajugaluartunik atuillunga, ersinerup toqqammavissaanik nassaarniarninni atuiniarlunga taakkua teoriit toqqarsimavakka. Taakkuami teoriit toqqakkakka imaqarput; ersisarnermi toqqammavissanik assigiinngitsunik ilisimanngisatsinnik pilersittakkatsinnik, immaqaluunni inuunermi aqquusaakkatsinniit pigiliussimasatsinnik. Teoriinillu toqqammavilersornerma takutissammagu, atuakkiani misissukkanni ersineq sumi tamaanngaaniiginnaq pinngorsimanngitsoq toqqammaveqartorlu. Ersinerlu assigiinngitsunik imaqarsinnaasarmat, soorlu: Ernumaneq, annilaanganeq, aarlerineq, siooranerlu taamaattumik teoriissakka taakkuninnga immikkoortitsisunik nassuiaatinik aamma imaqarmata toqqarsimavakka, tassani takuniarlugu ersissutit assigiinngitsut sorliit atornerqarnersut, ersinermik imaluunni annilaanganermik aallaaveqarnersut.

Atuakkialiat qulaani taakkartukkakka emperiitut atugassakka, siunissamut takorluukkanik imaqaraluartut naliminni pisunut naleqqiukkusuppakka, piviusup qiviarneratigut. Taamaaliornikkut siunissamut takorluugaasa naliminnut tarrarsorneratigut ersissutigilersimasaannik takunnilerusullunga. Taamaattumillu teoriissannik marlussunnik nassaarsimavunga, piviusumut naleqqiussinnaaqullugit toqqammavissaqarniarlunga. *The culture of fear – why Americans are afraid of the wrong things* (2009) Barry Glassnerimit allanneqarsimasoq, aammalu *Cultures of fear – a critical reader* (2009) Uli Linke aamma Danielle Taana Smithimit aaqqissuunneqarsimasoq et alii-uvoq taamaattumillu assigiinngitsuniik allaaserinnittuniik tigulaariffigisaqartassallunga. Taakkua marluk teoriit, qulaani teoriissatut taakkartoriikkanniik allaanerussutigivaat, piviusunik tungaveqarmata. Taakkualu takutissammassuk, inuusuttut siunissamut takorluugaat ernumassutitut, ilumut piviusorsiornersut. Aammalu sooq ernumanissaminnik peqqutissaqarnersut.

Misissueriaasissara tamanna *induktionimik* aallaaveqarpoq, tassa imaakkami atuakkialianik toqqammaveqaaqaarlunga misissuiniarama, kingornalu aatsaat atuakkialiat imaanut naleqquttunik teoriinik terminik atugassannik nassaarumaarlunga toqqammaviliissutissannik (jf. Bryman 2012: 24ff).

Assersuutigalugu, soorlu: Qulaani atuakkat empiritut atugassakka, naninikuuakka qulequttamik sammerusutannik nassaarninniik. Imannak paasillugu, ersineq annilaanganermik ernumanermillu imaqartoq, qulequtarerusullugu aalajangiukkakku allaaserinninnissanni aallaavissatut, taava empiriissakka taakkua nanivakka, kiisalu empiriissakka taakkua naallugit atuaqqaarpakka teoriiniik terminik naleqquttunik atugassannik nassaanninninni. Taamaaliornikkut allaaserinninnissama

imarisassaa sunik tikikkusutannik akissutissarsiffigerusutannillu siunnerfeqarniassagama. Empiriinik qitiutitsillunga nassaarnerma kinguneranik misissuininni qulequttanik pingaarnernik pingasunik nassaarfiuvoq, qulequttat taakkua sammerusutannik ersarissarniakkannillu imaqarlutik.

Misissuininni apeqqutit akissutissarserusutakka paaserusullugit, eqqartugassakka eqimattanut pingasuinnut aggorsimavakka, tassani sukumiinerusumik qulequttat sammerusutakka aallunniassagakkit, taamaaliornikkullu aamma siammasippallaanngitsumik eqqartuisinnaaniassagama, ersissutaasut aaliangersimanerusut aallunniarlugit, matumanimi allaaserinninnissanni allaaserisassama imaqqortusissaa killeqarmat eqqartugassakka killeqartittariaqarakkit. Apeqqutit pingaarnertut paaserusutakka kisiisa aallutissagakkit akissutissarsiniarlunga. Eqimattat pingasunut aggorsimasakka ukuningga imaqarput: *nikeriarnissamut ersineq*, taanna siullertut inississimavara atuakkiani empiriitut atugassanni malunnarmat, arlalitsigut Kalaallit Nunaanni inooriaatsip ineriartorneratigut nikeriarnissanik eqqartuisoqarmat, aammalu takorloorneqartuni siunissaq pillugu, inooriaatsit allanngorsimameri ilaatigut arlalitsigut ilanngunneqartarmata, tamatumuunakkullu ersissutit ersertarmata. Aappaattullu toqqarsimavara sammisaq *inoqatinut ersineq*, atuakkiani malunnartumik annertuutigut eqqartorneqarmata inuiaqatigiit akornanni kinaassutsinik allanik ersigisaqarneq, tamakkualu peqqutaat assigiinngitsut itinerusumik paaserusullugit, qulequtaq taanna tikinniarpara. Pingajuattut: *Kalaallit Nunaat nunarsuarmioqataasoq*. Taanna qulequtaq aaliangiuppara kingullertut tikissallugu, Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqataaneruleriartorneranut atatillugu allaaserisatigut ersissutinik assigiinngitsunik puttallartoqartarnera ersimmat. Nunarsuarmioqataanerulernerullu kinguneranik kalaallit iluanni atuakkioriaatsip malunniussimanissaa paaserusullugu, atuakkiat nutaajunerusuni nutaannginnerusunilu tamassumap immikkoorutai takuniarlugit, nunarsuarmioqataaneq Kalaallit Nunaanni tikissallugu pingaartippara.

Atuakkiat aallaavigalugit misissuina *Literary review*-ivoq, atuakkianik misissuinaermik aallaaveqarami, misissuinaerlu atuakkianik misissuinaermik toqqammaveqarluni (jf. Bryman 2012: 8). Inunnik ataasiakkaanik eqimattaniluunnit paasissutissanik katersiviussannginnami, taamaattumik misissuinaerisassara allatannik ataatsimut tamaat isigissagaanni *kvalitativ undersøgelse*-mik atuilluni misissuinaeruvoq, oqaatsit toqqammaviuniaramik misissuinainni kisitsisaanngitsut (jf. Bryman 2012: 35). Taamannalu tunngaveqarpoq atuakkianik sakkoqarlunga misissuinaer ingelakkakku, paasissutissallu pissarsiakka atuakkaninngaanniit pissarsiarivakka,

misissuininni inerniliinissannut tunngaviusussat. Taamaattumillu allaaserinninnera atuakkianiik, atuakkaniillu toqqammaveqartumik ingerlappara.

Misissugassakka qulequttanut pingasunut aggorerlugit, misissueriaasissaralu *kvalitativ undersøgelse*-usoq atorlugu, atuakkiani siunissami ersissutigineqarsinnaasut pingaarnersiorlugit misissorukkit sukumiinerusumillu tikikkukkit, atuakkiat siumut takorluuisut piviusuunngikkaluit piviusunut sanilliunnerasigut soorlu *Atuagagdliutit* saqqaani allaserineqartunik toqqammaviliillunga, piviusoq takutinniartarusuppara, sammisamma takorluukkeraarutaasut piviusunut tarrarsornersut paaserusullugit.

Matumani suleriaatsinni oqaatsit atukkakka kalaallisut ingerlappakka, taamaakkaluartorli empirinni atuakkianik allattut ilaat qallunaatut oqaaseqartuupput, qallunaatullu oqaluttualiorsimallutik (Fisker 2015: 40ff; Sørensen 2015: 94ff; Chemnitz 2015: 150ff; Olsen 2015: 260ff), taakkualu tunngaviusumik oqaluttualiaat najoqqutarissallugit toqqarsimavakka, allariaasiat malikkumallugu, oqaluttualiaat kalaallisut nutserneqarsimasut atornagit, atuakkianik allattuusut qimakkumanagit. Soorluttaaq aamma teoritikerit allataasa termitai tuluttuujusut ilaatigullu qallunaatuujusut nikisinnagit atuinarniarpakka, taamaattumillu termit atukkakka qallunaatut tuluttulluunnit allaaserinninninni allaqqassapput. Aammalu allaaserinninnera kalaallisut ingerlakkaluarlugu, arlalitsigut qallunaatut tuluttullu oqaaseqatigiinnik imaluunniit terminik takussaaffiussaaq.

Teoriinik ilisarititsineq.

Cultures of fear (2009) Uli Linkemit aamma Danielle Taana Smith-imik aaqqissuunneqarsimasoq, et alii. pissutsit piviusut aqputigalugit inuiaqatigiinni ersissutinik allaaserinnittunik imaqarpoq. Taakkualu ersissutinut tunngaviusinnaasartut, allaaserisanni inuusuttut ernumassutaannut ersissutaannulluunniit toqqammavissatut atussuakka. Atuagaq tamaat ilisaritinngikkaluarlugu termit atugassakka kisiisa ataani nassuialaassuakka:

Binaries of place attachment (2009): Tassaavoq marlunnut avitsilluni inissiisarneq, soorlu kikkuussutsit imannak marlunut avillugit; allamiunik *foreign* nunaqavissunillu *heart of impire* immikkoortitaqarneq, eqimattanut avillugit isiginnineq. *Us* uangut allallu *the others*, taamannak avitsisarnikkut kinaassutsimik imikkoortitsisumik nipeqarnikkut namminerme kinaassutsimik ulorianartorsiortinneqartutut misiginermi tamanna pilersarpoq, immikkoortiterilersarfiullunilu (Linke & Smith 2009: 7).

Assersuutigalugu: Kalaallit Nunaanni Amerikamioqalissappat ”us” - Kalaallit ”others” - Amerikarmiut. Inuiaqatigiit allat, Kalaallit Nunaanut pippata allanik kinaassutsinik isertoqarnera, kalaallinut inuiaqatigiinnut toqqissisimannginneq pilersinnaavoq, allamiunik *foreign* takkuttoqarnera ersilersitsisinnaagami, misigisimagaanni ulorianartorsiortinneqalerluni kinaassutsikkut. Minoritetullu inissisimalinnginnissaq pillugu, nammineq nunagisami kinaassuseq sakkortusarneqartarpoq taamannak eqimattanut avitsinerme, kinaassutsinik immikkoortitsilluni.

The violence of humanitarianism (2009) Miriam Tickin allagaani eqqartorneqarpoq inuit nunaqavinngitsut, nunami allamiillutik nappaassuarmik atugaqalerunik nakorsamik ikiorneqapallattariaqalerlutik, nunami tassani allagataqanngikkaluarlutik – *les sans papiers* inoqatinik naakkittarsinnaasuseq, ikiuisussaatitaanerlu pillugit naapertuilluarnikkut kattorsaasussaatitaanermik eqqussineq (Tickin 2009: 132ff).

Taamaaliornikkut nunaqavinngitsunik nuna innuttaqalertarpoq, tassami inoqatinut naakkittartussaannerme nunagisap inuisut allagartaqanngikkaluartunik, nuna najorneqalersarami nappaammik katsorsarnerup ingerlanerani, assersuutigalugu: Kalaallit Nunaanni takornariaqarneq annertusippat, nunarsuarmioqatit tikeranerulerpata, kalaallisut innuttaasutut allaqqanngitsunik takussaasoqarnerulernissaa Kalaallit Nunaanni pilersinnaavoq, nunanit allaniit tikinneqarnerulernikkut nappaatit takornartat takussaalersinnaammata (Jensen 2000: 69ff.).

Human rights and complex emergence (2009) Lucia Ann McSpadden aamma John R. MacArthurimit allanneqarsimasumi termeq (*protection*) namminermini isumaqarpoq; illersugaaneq. Uanilu pineqartumi termitut atornerqarpoq imannak: inoqatinut nalusanut ersigisaqartarnermi, imminut illersorneq:

"People are often threatened, intimidated, and hurt, yet many times the displaced find it difficult to express these fears of talk with strangers" (McSpadden&MacArthur 2009: 88).

Inummik nalusaqqinnaamik naapitsinermi allamillunniit kulturilimmik, minoritetitut inissisimanissamik aallaaveqarsinnaasumik ulorianartorsiortinneqartutut misigisarneq takkuttarneratigut, allanik inunnik nalusanik oqaloqateqarnissaq annikilliuutigineqarsinnaasarpoq, taamaattumillu orniginartinneqarneq ajorluni nammineq kinaassuseq, inissisimanerlu illersorniarlugit - *protection*.

Inunnik ilisarismannngisanik allaqqinnaanillu ersigisaqartarneq, nunarsuarmi oqaluttuarisaanerni ajortuninngaannik aallaaveqarpoq, assersuutigalugu: Inussiaateqarsimanerni, naalliutsitsisarnernillu allanillu tunngaveqarnerni, inuup nammineq imminut illersornissani pisinnaatitaaffigiamiuk, taamaattumik killiliisinnaaneq allanit qanillineqarusunnani inummut nammineq illersuutaavoq.

Terrorism and the politics of fear (2009) David Altheide-miik allanneqarsimasumi termeq *News and the discourse of fear*, imannak paasisassaavoq: Tusagassiutit politikikkut annilaagassutit peqqarniisaarniarnernut tunngasut inuiaqatigiinnut apuuttarpat, sunniissutiginiarlugit inuiaqatigiinnut. Sunniineq tamanna inuiaqatigiit kinaassutsinut assigiinngitsunut immikkoortitsilernermik peqarfigilersarpat. Saqqummiunneqartartummi kinaassutsinik taakkartuermikkut kikkut pinerluttuukkajuttarnerat naqissuserniartarpat, inuiaqatigiit illersornissaat anguniarlugu, taamaattumillu kinaassutsinut allanut immikkoortitsisinnaaneq – *othering* nunarsuatsinni tusagassiutitigut sunnerneqaataasimasorujussuuvoq atugaallunilu, assersuutigalugu: Kalaallit Nunaat nunarsuarmioqataanermini kinaassutsinik allanit tikinneqaleraluttuinnartillugu, kalaallit innutaasut ersilerlutik toqqissisimannngissinnaapput ,kinaassutsinut allanut, tusagassiutitigut tusartakkatik nunarsuarmioqatinut tunngasut aallavugalugit (jf. Altheide 2009: 55f; Mathiasen 2015: 132ff)

Welcome to the desert of the real (2009) termitut atorniarpara Zizek-ipp allatarisaaniittoq, imannallu paasisariaqarpoq: Amerika nuna ineriartornikkut nutaaliaasorujussuaq ingerlalluartorlu, 11. september 2001 peqqarniisaarnianiik saassunneqarmat, sinnattualaarneq unippoq:

”Therein resides the rationale of the often-mentioned association of the attacks with Hollywood disaster movies: the unthinkable that happened was the object of fantasy, so that, in a way, America got what it fantasized about, and this was the greatest surprise” (Zizek 2009: 71).

America atortorissaaraluaqisoq, piviusumi ajunaarnersuarmik saassunneqarnermigut takorluugaannaanngitsumik pinerliiffittut isumannaatsuunngitsutullu inissippoq, tamanna takutitsisuuvoq sinnattualaarneq ineriartornikkut kipineqartutut ittoq piviusumiit, soorlu: Kalaallit Nunaanni ullutsinni namminersulivinnissaq takorluugaavoq sinnattualaarnaqisumik, piviusumili politikkerit aningaasanik atorsimanerat piumasaannarsornertut ittoq, inuiaqatigiinnit kalaallit kamaatigineqaqaaq, taamaattunillu aqutsisoqarneq pillugu namminersulivinnissaq oqaaseq sinnattualaarutaasoq ernumanermik taarseneqarsinnaavoq, politikkikkut toqqissisimangissutsit pillugit.

The culture of fear – why Americans are afraid of the wrong things (2009) sociologemik Barry Glassnerimit atuakkiarineqarsimavoq. Barry Glassner Lewis aamma Clark College-mi Portland, Oregonimi præidentiuvoq¹.

Glassnerip atuakkialiaa imartugaluqisoq termi atugassara kisiat nassuialerpara: *Baby-boomer parents* imak atornerqarpoq: Angajoqqaat inuusuttuunerminni ikiaroonartumik atuisimasut, qitornaminnuli naammattumik paasisitsiniaasimanginnerminni – ikiaroonatup kingunipilorisinnaasaanik, qitornaasunit ingerlateqqinneqarnera atuisuunermik (Glassner 2009: 136ff.).

Angajoqqaat inuusuttuunerminni ikiaroonatumik atuisimasut, qitornaminnut oqaassilluarsimangikkaangata qitornanit ingerlateqqinneqartarnera kinguneqarsinnaavoq, ajornartorsiutip kaaviaanginnalernissaanik, assersuutigalugu: Kalaallit Nunaanni atornerluisuunermik ajornartorsiuteqarnerup, ikiaroonartuinnaangikkaluartumik aammalu imigassamik angajoqqaat naammattumik paasisitsiniaannginnerisigut kaaviaanginnalersinnaavoq, ajornartorsiut inuiaqatigiinni uteqattaartutut ililluni (Olsen 2015: 260ff.).

Julia Kristiva inuusoq 1941, professoreq lingvistikkimi psykoanalytikererlu.

Kristivap atuakkiaa *Power of horror – an essay on abjection* (1982) tassani termit aaliangersimasut atugassakka allaaserisanni nassuialaassuakka:

¹ http://barryglassner.com/the_author.html

Abjection tassaavoq arlaannik ajorluinnartumik nuanniittumik pisoqartillugu imaluunniit qallikkut ilukkullu ulorianartorsiortinneqarluni namminiussuseq qamittuusillugu, nammineq suli timimiikkaluarluni, tassaniingitsuusineq. Taamaaliornikkut pisut naammagiinnarsinnaallugit pisoqartarpoq, imminut illersornissaq naalliunnissamiik imaluunniitt kanngusunnissamiik avaqqunneqarsinnaasarlutik (Kristeva 1982: 1).

Assersuutigalugu: Inoqammik asagaakkamik annaasaqarnikkut, namminiussuseq qaminneqarsinnaasarpoq, tassuunakkut annaasaqarnermik artorsarpallaarnermiit imminut illersorniarluni annerusumik minnerusumilluunit namminersulerluni namminiunini misiginnikkaluarlugu (autonome).

The abjection of self – imminut abjectionitut inissinnermi takuneqalersarpoq allamik piunasaqarneq (want), soorlu oqaatsit, isumaq tunngavilluunniit. Taamaattumik imminut *the abjection of self*-tut inissittoqartarpoq allaanerusumik inissisimarusulernermi (Kristeva 1982: 5).

Namminiugualuarluni allatut inissisimarusulernermik piunasaqalerneq *the abjection of self*-tut inissilluni imaassinnaavoq soorlu; aappariinnerliorujussuareerluni qimakkaanni, suna tamaat eqqaanarpoq aappariinnerluunnit sioqqullugu pigisimasat tamaasa qimallugit nutaamik inuuneqalerneq. Assersuutigalugu allamut illoqarfimmut ilisarisimasaqarfigivallaanngikkaluamut nuulluni, suna tamaat qimallugu. Taamaalilluni inuttut allatut inissisimasutut misigisimalissooq suli namminiugualuarluni.

Abjectionip narcissism-ip piunera sivikitsuinnarmik atatittarpaa takutillugu taamaavinnani taamaappasiinnarpoq (seeming), taamaattumik *narcissism*-ip pigaartitai ajoquserneratigut ajoqusernarpoq *narcissism crisis* atorlugu. Taamaalilluni *abjection* nammineq imminut makiseqqittarpoq nutaamik isumaqatilerterqilluni imminut (Kristeva 1982: 14f).

Assersuutigalugu: Oqaatsit nunami assigiinngitsuni oqaatsini atuiiffiusumi, *narcissism*ip nammineq imminut oqalulluni kisimi tusaaguni naammagissuaa, sinneri tusaanagit, *abjection*imiilli *narcissism crisis*erneqaruni ajoquserneqassooq imminuinaq tusaaniarnermigut, taamaattuusaaginnalerluni ajorsarlunilu.

Joanna Bourke professoriuvoq oqaluttuarisaanermi Birkbeck Collegemi Londonimiittumi (Bourke 2005). Kulturip iluani ersinermut tunngasumik allassimasaani *Fear a cultural history*-mi (2005) termit atugassakka ataani nassuiaalaassavakka:

11 Septemberip 2001 sioqqullugu nunarsuaq inuuffigalugu isumaannaannerusutut issimagaluarpoq, World Trade Centerimut saassussisoqanngikkallarmat (Bourke 2005: ix). Nunarsuarmi pisut assigiinngitsut oqaluttuassartaat aallaavigalugit ersineq inuit akornanni, pileriartulersimavoq, aammalu inuit nunarsuarmiinnerminni ersissutissaqarluarput:

Death and disaster; nightmares and phobias; new killing techniques and dangerous technologies; treacherous bodies – a seemingly endless range of terrifying trials and tribulations seemed to face people in the twentieth century (ibid.).

Ineriartornerup malittaannik ulorianarsinnaasut, inunnullu naviarnartorsiortitsisinnaasut assigiinngitsut ineriartoqataasutulluunnit immata, inuit sioorassutissarpassuaqarlutillu ersissutissarpassuaqarput, ersinerillu assigiinnitsut pineqarput:

Fear versus anxiety: fear- massakut pisunut ersineruvoq, nalignnaasunut pisunut objektimut navianartorsiortinneqartunut misiginermi ersilersarnek. *Anxiety* – tassaavoq pisussamik ajortumik ernumagisaqarnek – sioorassuteqarnerlu (Bourke 2005: 189). Assersuutitut *fear* aamma *anxiety* imatut immikkoortinneqarput: Kalaallit nunaata namminersulernissaa eqqartorneqalermat, innuttaasut ilaat ersilerput –*fear*, nunap namminersulernissaminut piareersimassusaa piareesimangissusaalu ersissutigalugit. Namminersulernermi inuit ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni najugaqartut kalaallisut oqaaseqaratik ernumalerput – *anxiety* kalaallisuinnaq oqaluttoqalerpat qanoq pineqarnissaminnik sioorallutik (Kleist 2015).

Fear of strangers: Arnarpassuit nunarsuarmi oqaluttuarisaanermi angutininngaanniit sumi tamaani saassunneqarlutik kinguaassiutitigut atornerlunneqartarneri tusarsaasorujussuupput qangaaniilli, taamaattumik arnat kisimiillutik imaluunnit unuttumi angalaarnissaminnut ersissallutik pissutissaqarput. Tusagassiutitigut tusarliunneqartuartoq atornerluineq, atornerlugaasimanerlu inummik nalusamiik persuttaanermik ilalik, pigiliussaavoq ersissutaalersimasoq nalunngilluarneqartorlu (Bourke 2005: 324ff).

Nunarsuarmi pinerliiniarnerpassuit inoqatinut tunngaviupput inoqatinut ilisarisimanngisanut ersilersarnerit, kinaassutsinik allanik naapitsinermi ilerasulerfusinnaapput ajortumeerneqarnissamik (Mathiasen 2015).

Phobia: Ersineruvoq ingasattajaartumik atorneqartoq, ima paasillugu sakkortuumik erserujussuarterneq aqukkuminaatsoq, qamanngarujussuaq pisoq nalileruminaatsorlu (Bourke 2005: 134).

Assigiinngitsorpassuarnik tunngaveqarluni *phobia* atorneqarsinnaavoq, misigisimasaanaat aallaaviginngikkaluarlugit, aamma takusartakkat aallaavigalugit aaliangersimasunut *phobia* atorlugu ersigisaqarujussuarterneqarsinnaavoq (Bourke 2005: 153). Assersuutigalugu: Kalaallit nunaanni løveqarneq ajoraluartoq, pinngortitamut angalanissamut ersigisaqarneq løveqaqinammat. Nunani allani takusartakkat malillugit, nammineq isinik siumorlugit takuvinnikuunngikkaluarluni ersigisaqarsinnaaneq, sakkortuumik piviusorsiorpallaanngikkaluartumik eqqarsaateqarluni erserujussuarneq.

Phobia sakkukinnerusoq tassaavoq *agoraphobia*, tassaasoq piffinni ammaannartuni, inuit kikkut tamarmik najuuffigisinnaasaanni ersineq (Bourke 2005: 134). Assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni terroristinik qaartitsisoqarnikuunngikkaluartoq, *agoraphobia*-toqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni qaartitsisoqarnissaanik, allaat Katuamut isersinnaananani taakani qaartitsisoqaqinammat.

Phobia aqutigalugu erserujussuarterneq nutaanngortuarlunilu ineriartortuaannarpoq, kulturit allannngoriartortarneri ineriartortarnerilu malitsigalugit ersigisat aamma ineriartortarput (Bourke 2005: 136).

Rikke Schubart filmiliornermut ilisimatuujuvoq, taamaattumik gysergenre iluani filminik quilertanartunik misissueqqissaarnerani *I lyst og død* (Schubart;1993) annikikkaluamik atuiffigilaassuara begreb-imik. *Ukendt* tassaasoq inuiaqatigiit iluminni nipagiusimasartagaat, misigissutsikkut oqaloqatigiinnikkullu anninneqariaannaanngitsut ersinartunngorsimasut² (Schubart 1993: 82).

Taakkua ersigilersimasagut paquminartutut inissisimammata, nipagiusimaneqartarmata nalusamik ersigineqartarput (det ubevidst, Freud malillugu), taamaattumik ersinerput aallartissimasoq arajutsineqarsinnaasarpoq, assersuutigalugu: Siunissaq eqqaaneqarpat nalugatsigu susoqassanersoq taava takorluukkagut nuanniitsuusinnaapput, siunissaq pillugu ersinerput peqqutaaqataalluni.

² Bilag 1 takuuk.

Cyberpunk tassaavoq inuup teknologiimut ataqatigiinnera, tassani pineqartarpoq inuup teknologiimut tiguarteqqanera aammalu avissaaqqarusunnera. Paasiuminaassinnaavoq, taakkua misigissutsit akerleriimmata, ataatsimoortinneqarlutilli (Simonsen 2012: 221).

Teknologiikkut ineriartupiloornerup pilersitaanik, inuup teknologiimiit arsaarneqariartuaarnissani ersissutitut tunngavigisarpaa, taamaattumillu teknologi isorisinnaallugu, aappaatigulli pisinnaasai tiguarteqqaffigalugit unitsissinnaanagu. Filmimi assersuutigalugu *Ropocop* (1987), politi toqugaluarluni teknologi atorlugu inooqqilertoq politiitullu atorfeqaleqqilluni sammineqarnerani *cyborg* atorlugu pilersinneqarpoq. *Cyborg* tassaavoq inuk maskiinaatigisoq, taakkua marluk kattullugit inooqataaneq nunarsuarmi nutaaliorfioqisumi (Simonsen 2012: 223). Tamakkua takutiinnarpaat, teknologiip ineriartorneratigut, inuup takorluuisinnaassusaa qanoq teknologiip pisinnaasaata qaffasissusaata, inuk sunnersinnaatigigaa, allaat inuk teknologiimut akuliulluni toqoreerluni uummarnermigut toqujuitsunngorsinnaasoq (Kristiansen 2000).

Siunissamut ersissutit:

Qulequtaq *siunissaq* nammineerluni nangiarnartortaqaareerpoq – siunissaq eqqartorneqartillugu nalusaratsigu qanoq inerneqarumaarnersoq – pisoqarumaarnersorlu, taamaattumillu *ukendte* pisussat nalunartut ernumassutit ersissutillu pilersittarpaat, oqaaseq taanna atorineqartillugu (jf. Schubart 1993: 81ff).

Inuusuttut siunissamut takorluuillutik allataminni amerlanertigut Kalaallit nunaata namminersulernissaa (2020-mi) namminersulivinnissaalu (2040-mi) takorloorpaat. Tamanna naliminni pisut atorlugu ilaatigut siunissaq piviusorsiornerusumik takorloorpaat, allanillu sunnerneqarnerminni *ukendte* atorlugu takorluukkatik pilersissimavaat, paasinarsisillugu suna ersissutaanersoq. Oqaluttualiallu taakkua atorlugit allatat makkuninnga imaqarput:

Nikeriarnissamut ersineq.

Kalaallit nunaata namminersulivinnissaa eqqartorneqartillugu, nunallu namminersulivinnermi kingorna nammineq napasinnaassusaa takorloorneqartillugu, assigiinngitsutigut inuusuttut ajornerusumik ajunnginnerusumillu, inissisimavissaq siunissami eqqartoraat malunnarpoq. Qulequttap *namminersornerup* tikinneqarnerani qulequtaararpasuit allat tikinneqartaraat, ingerlalluarnissamut ernumassutit, ersineq, qularnerlu takuneqarsinnaapput namminersornerullu imarisaa *the abjection of self*-mik imaqartoq malunnarpoq (jf. Kristiva 1982: 5ff).

Namminersulivinnissamullu ersissutit ilaat makkuupput:

”Asasa, det at jeg ikke er dansker er en konstatering. Nunatsinni peroriartornikuuvunga kalaallinillu angajoqqaaqarlunga. Jeg tænker og opfører mig grønlandsk, på trods af at jeg boede i Danmark, mens jeg læste. ”Oqaatsit aniatereerlugit isai isigaakka. ”Isumaqqanngilaq qallunaat ajorigikka.” Neil eqqissiimerpasippoq, kisiannili sulii akerliliissutissaqarluni. ”Jeg er da også født og opvokset i Grønland. Alligevel har der altid været mennesker, der har sagt til mig, at jeg ikke var grønlandsk. Men jeg har heller aldrig følt mig hjemme i Danmark.” Nipangillatsiarnermini erloqerpaseqaaq. ”Hvad er jeg så?” Akissutissamik ujarleraluarpunga, nassaarnangali....” (Kleist 2015: 16).

Kleistip allaaserisimasaani annertuumik kalaaliussusermik nalornineq eqqartorneqarpoq. Tamanna takussutissaavoq *phobia* (jf. Bourke 2005: 134ff) pilersimasoq, tassami kalaallit partiiaat nutaaq Kalaallit Partiia-nik taajorneqartoq, kalaallit partiiani annerpaatut inissisimaleriarternera

ernumanermik – *anxiety* pilersitsisimasooq (jf. Bourke 2005; 189). Tassa partii nutaaq politikkeqartinneqarami, Kalaallit Nunaanni kalaallisuinnaq oqaluttut kisimik nunaqalissasut, taamaalilluni kalaallisut oqaaseqanngittut Kalaallit Nunaanniik aninissaanik inatsimmik pilersitsisoqassasooq (Kleist 2015: 18f).

Kalaallit Nunaat Danskit nunaannut nunasiaataajuarsimasooq taassumallu malittaarisaaanik, innuttaasut amerlanertigut qallunaatut kalaallisullu oqaaseqartuupput. Qallunaalli oqaasii pingaartutut inissisimasimasut, *narcissism*itut inissisimalersimagaluartut, suujunnaarsinneqarlutik pigaarnersaajunnaarnissaat *object*-itut inissillugit *phobia*-mik pilersitsisimapput, tamannalu pissutsinut piviusunut qiviarnikkut tunngavissaqarpoq:

2015-mi piviusooq qiviassangaanni kikkut kalaaliunerannik oqallittoqarpoq. Partiip nutaap Partii Inuit pilersinneqarnerata 2013-imi³, kingorna oqallinneq kalaaliussutsimik annertusivoq, Partiip taassuma Kalaallit Nunaanni kalaallisut oqalunnissaq pingaarnertut inissisimanissaa siunertarimmagu. 2009-mi Kalaallit Nunaata Namminersulernerata kingorna kalaallit oqaasii pingaarnertut inatsisitigut inissinneqarnikuupput, taamaattumik kalaallisut oqaaseqanngitsut kalaallisut oqalussinnaalernissaannik PI⁴ kissaateqarput, Naalakkersuisullu oqaluttarfiani kalaallisuinnaq oqalunneq ammarusullugu. Tamanna inuiaqatigiit akornanni oqallinnermik pilersitsigaatsiarpoq, kalaalerpassuummata qallunaatuinnaq oqaaseqartut, tamannalusoq aamma kikkut kalaaliunerannik apeqquersuisutut inissitsitsigami inuiaqatigiit kalaallit akornanni. Tassami Kalaallit Nunaat 1721-mili Hans Egedekkut tikinnerata kingornali, oqaatsit marluk atorneqaleriartuaalernikuupput - kalaallisut danskisullu. Taamaattumillu Kalaallit kalaallisut oqalussinnaanngittut naqissuserniarneqalernerat kalaaliunngitsutut, inuiaqatigiit akornanni aalassatsitsinngitsuunngilaq. Kalaallisummi oqalussinnaanngikkaluarlutik Kalaallit Nunaanni inuunikuusarput, inuunertillu tamaat Kalaallit Nunaanni najugaqarsimasinnaasarlutik, taamaalillutillu kinaassutsimikkut tammartajaartutut pilersarput, tamannalu ersilernerup - *fear* (jf. Bourke 2005: 189ff) kinguneranik oqaluttualiami *Uuliasiortut Nunaat*-mi (Kleist 2015) *phobia* aallaaviulluni sakkortuumik sunniuteqarneranik allaaserineqarpoq.

3

http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Grønland/Grønlands_samfund,_kultur_og_historie/Partii_Inuit

⁴ PI – Partii Inuit

Inuiaqatigiit Kalaallit iluanni oqallittarneq kina kalaaliua? Kalaallit iluminni tamanna pilersittagaat nutaarsiassaangilaq *intertekstuelle*-voq, siusinnerusukkut 1910-20-kkut ingerlanerani oqallisigineqartareeremat. Tamannalu pisarpoq, kalaallit inooriaasaanni siuarsaanissaq alloriarnissarlunnit pillugit, inuaqatigiit akornanni allannguisoqaraagat (Langgård: 2011).

”2. Piniartut pillugit oqaaseqarsimasunga qallunaajunerpunga? Ila aamma ilittut, akisisutit, piniartulissuarmi inunngorsimallungalu alliartorsimavunga, piniartullu oqalualaarajuttut akornanni angalaartarsimagujunga siutikka milinnagit. Pillusi oqaatsikka sinnattulersaarutaanngillat” (Petersen; Atuagadliutit no.12: 1922).

Qulaani Atuagadliutini Jonathan Petersennip atorfiliusup piniartumut akissutigisimasaani ersippoq, 1920-kkut ingerlanerini kalaaleqatigiit akornnani kikkut kalaaliunerannik oqallinneq ingerlaneqarsimasoq. Kalaallit qangarsuaaniilli piniarnerminnik inuuniuteqarsimasut (det *kendte*), atorfilinnik ilaqartaleramik (det *ukendte*), tamakkua oqallisigisalersimavaat (jf. Schubart 1993: 81ff), allanit sunnerneqalernerminnik qularnanngitsumik qamuuna ersinerit *anxiety* sunniutaasa ilaat, taamaammallu kikkut kalaaliuppamik oqallinneq nutaarsiassaangilaq (jf. Bourke 2005: 189ff).

Inuusuttut siunissamik takorluuillutik allagaanni arlaleriarluni eqqaaneqarpoq, Kalaallit Nunaanni oqaatsit pingaarnertit tassaalersimasut kalaallisut tuluttullu (Broberg: 2000; Chemnitz: 2015; Karlsen: 2015). Takorluueriaatsimi tassani ersersitsivoq kalaallit oqaasii danskillu oqaasii, Kalaallit Nunaanni pingaarnertut inissisimajuarsimasut allatut inissinnissaannik takorluuisoqartoq, tassa danskit oqaasii tuluit oqaasiinik taarserneqassasut takorloorneqarmata siunissami. Danskillu oqaasii Kalaallit Nunaanni *narcissismitut* inissisimalersimapput ukiorpassuarni pingaaruteqartut inissisimasimanertik pissutigalugu, aammalumi allaat Kalaallit Nunaanni pingaarnertut inissisimasimallutik; namminneq naleqqussartariaqannginnamik kalaallisut ilinniartariaqaratik, paasineqassagunilli kalaallit namminneq danskisut ilinniartariaqarlutik, taamaattumik danskit oqaasii namminerminni *narcissismitut* inissisimagaluarput imminnut tusaagunik naammakkami, aattaalli taama ulorianartorsiortinneqartigipput Kalaallit Nunaanni *narcissism crisis*-erneqarnikkut taarserniarneqaleramik suujunnaartinneqarlutik (jf. Kristeva 1982: 14), ukiorpassuarni kalaallit oqaasii pingaarnertut inissisimanatik nunaminni namminneq oqaatsitik *abjection*-erlugit pisimasut, pingaarnersaatitsilernerminni kalaallit oqaasiinik qallunaat oqaasii ulorianartorsiortileramikkik (jf.

Kristeva 1982: 1). Tamakku tamarmik nipilersoqataapput kalaallit qallunaatuinnaq oqaasillit aalassatsinneqartarnerinut, Kalaallit oqaasii imminnut *the abjection of self* aqutigalugu, qallunaat oqaasii ingiaqatigiarsimasatik namminersulernermikkut nunatut nutaatut inissillutik tuluit oqaasii ingiaqatiginiarsarileramikkik (jf. Kristeva 1982: 5).

Kingumulli qiviassagaanni 1914-p nalaanut, *Sinnattugaq*-mi eqqartorneqarpoq Kalaallit Nunaata siuariartornissaa, kalaallillu ilisimasaqarnerulernissaat. Piniartutut inuuniarnerup erloqinarsinnaasup paarlatsigalugu toqqagassaqalerneq, atorfilittut inuuneq qallunaangorsaanerup anersaava (Storch: 1914).

Sinnattukkami Mathias Storchip kalaallini siullersaalluni siunissalikkersaarutaani, siunissaq ilinniarluarsimasutut, Kalaallillu Nunaata siuarsarneqarneratigut siunissaq qularnaatsoq takorloorneqarpoq. Kalaallit qallunaat inooriaasaannut eqqaanartumik inuuneqalersimanerat pineqarami (Storch 1914: 63ff).

”Ulloq taanna Paaviap sinnattukkaminut, imaluunniit takorluukkaminut aallartinneqarami oqaaseqanngilaq. Ilami aatsaat sinnattugaq piviusunnigortinnagassaq... Kisianni suliaasaq angeqaaq, sulisorlu akissarsissaaq – Guutip saamaanneranit” (Storch 1914: 69).

Takorluuineq siunissamik isumannaatsumik takutitsisuuvoq, piffissami tassani naliminni (1914 missaani) ernumanartoqartitsisinnaaneq *anxiety* (jf. Bourke 2005: 189). Tassa Sinnattukkami pineqarpoq, kalaallit siuariartulissagunik inuunerinnerulissagunillu suliaassarpassuaqartoq, uninngaannarnani akisussaaffigisariaqartoq suliaasamik tigusinissaq. Piffissami tassaniiffimmi ingerlariaqqitariaqarnermik siuariartornissamillu noqqaanermi, takuneqarsinnaagami uninngaannaraanni inooriaaseq Kalaallit Nunaanni pitsanngornavianngitsoq:

”Oqaatsit ”Aqagussaq isumanerluutigeqinasiuk” illersuutiginiartarpaat katersuiumannginnerminnut. Assuarineqaraangamillu ilaat oqartarput tamakku ”nunap pii” soqutaanngitsut erninnaq qimatassaagamik” (Lynge 1959: 18).

Qulaani kalaaleqatinik biibilimik paasinerluisartunik eqqartuinnippoq, tassani erserpoq kalaaleqatit uninngaannarlutik allanik isumalluuteqartut, siumukarnissaminnut ajornartorsiutinngorsinaanerit,

taannalu eqqarsartaaseq qimangippassuk ernumaneq - *anxiety* pilerpoq, Kalaallit Nunaata siumukarnissaa ineriartornissaalu kingaaloqutsissammassuk (jf. Bourke 2005: 189; Lyng 1959).

Taamaalillunilu atuakkiat 1900 aallartinnerani qiteqquneranilu siunissamut takorluugaqarlutik allaaserinnittartut takutitsisuupput, naliminni ersigisaqarnerannik ernumassuteqarnerannilluunniit. Taakkuugamik eqqarsartaatsinik nutaanik atuilersimasut *assimilerer*-nikut qallunaat eqqarsartaasiannut siumukarusullutik, siunissaq takorluugaat tassaavoq: Ornikkusutaat piviusunnngortikkusutatullu takorluugaat, piffissami naliminniik ingerlariaqqikkusunnikkut nikeriaqqinngitsoornissaminnik ernumanartoqartikkamikku – *fear* (jf. Bourke 2005: 189). Tamanna takutitsisuuvoq, qangaanerusoq kalaallit *the abjection of self*-erlutik nutaamik piумаqalersimasut inooriaatsimik, nunasiaataaffimminnut qallunaat inooriaasaannut assigunerusumut nuukkusullutik, kalaalitoqqatut piniartuusussatut periarfissaq taannaanaatikkunnaarlugu, qimangikkaluarluguli siumukarusukkamik (jf. Kristeva 1982: 5). Tamassumallu *phobia* pilersippaa kikkut kalaaliunerannik apeqqusersuilersitsilluni (jf. Bourke 2005:134).

Suna nutaaq, misigisimanngisaannagaq alloriarfigissagaanni qununarsinnaasarpoq. Qulaani eqqaallatsiarneqareersutut 1910-20-kkunni Kalaallit Nunaanni nikeriarfiuvoq, inuussutissarsiorterup tungaatigut, tassa inuuniarneq piniarnikkuinnaq ingerlajunnaariartulernera erseraluttuinnarpoq, kalaallillu amerlanerit atorfilittut inuuleriartulerput palaseqarfiup ataani kiisalu niuertoqarfiup ataani sulisaleramik. Siornatigullu tamakkua tamaasa qallunaat Kalaallit Nunaannik nunasiaateqartuusut tigummisarisarsimagaluarpaat. Kalaallinilli atorfilinngortoqartalernera kalaaleqatigiit akornanni aamma assigiinngitsutigut apeqqusersuiffiusimavoq, kalaallit kulturimik allannguiartulernerat malitsigalugu. Tamakkua kingunerisaanik kalaaleqatigiit akornanni, kalaaliussuseq aalassatsinneqalersarpoq. Kikkut taava kalaaliuppat? Inooriaaseq nutaaq aqutigilissallugu ernumatitsilersarmat - *fear* (jf. Bourke 2005: 189).

Ukiuni nutaajunerusuni Uranisiornissamik oliesiornissamillu eqqarsaatit qaqinneqartalmata, kalaaleqatigiit akornanni aalassanneq pileqqippoq, tassa inuussutissarsiutissat nutaat taakkua marluk sungiusimasarinngisatigut qaqilerneqartalmata⁵. Nunarsuarmiunut allanut tamakkuninnga inuussutissarsiortunut qiviarlutik sanillersuunnertik ersilernerimik peqarfigilerpaat, tamannalu

⁵ Bilag 2 takuuk

atuakkiani 2040- meersuni erserpoq, taakkunani arlallit nappaatinik nutaanik pilersoqalernissaa ernumassutigineqartoq takutinneqarmat (Jakobsen: 2000; Fisker: 2015).

Kalaallili inuttaasut akornanni, nunarsuarmioqatinik ammaassineq ernumanartoqartippaat *news and discourse of fear* aqutugalugu (jf. Altheide 2009: 54ff). Taamaattumik kulturinik allanik naapitsineq pissutigalugu, kalaaliussuseq annertusarneqartarpoq. Kalaaliussuseq tammarumanagu, tassani kinaassutsimik piujuaannartitsinissaq aallavigineqalersarpoq, kinaassutsimik tammartajaalernissamut ersissuteqalertoqarsarami – *fear* (jf. Bourke 2005: 189). Kalaallit inuiaat suli namminersortunngorsimannngitsut, inuusuttut allataanni erserpoq ersissutigineqartoq - *anxiety* allanit aqunneqalernissaq (ibid.), kinaassutsimik arsaarisuusinnaanissaanik (Kleist: 2015; Jakobsen: 2000; Frederksen: 2000).

Nunarsuarmioqatinut ersineq *the violence of humanitarianism* aamma malitseqarpoq (jf. Tickin 2009: 132ff). Tamanna nappaassuarnik nutaanik ajunaarutaasinnaasunik eqqartuinikkut takutinneqarpoq, naakkittartussaassutsikkummi tikeraanik kalaallisut innuttaasutut allaqqanngikkaluartunik nunamiisitsisussaataaneq, kinaassutsinik allanik akusaanerulernissaq pisinnaammat. Tamakkua takutitsisuupput kalaallit inuusuttaat nunarsuarmioqatiminnut atanerulernissaq kinaassutsimut nalorsalernissaminnut ersilersissutigigaat – *anxiety* (jf. Bourke 2005: 189; Jensen 2000: 69ff.).

Inoqatinut ersineq.

Atuakkialiani kalaallit siunissaq pillugu allagaanni, ineriartonerinnarnik allanillu pissutsiniinnaq tunngaveqangillat, inoqatinuttaaq ersissuteqarneq ersarissorujussuarmik assigiingitsutigut takutinneqarpoq:

Inuaqatigiit akornanni aqutsisuniik - Naalakkersuisuniik eqqunngitsumik pisoqarsimatillugu, akerliussutsimik takutitsinermi inuit sakkortuumik qisuariarsinnaassusaat, *phobia*-qalissutaasimasooq malunnarpoq (jf. Bourke 2005: 134ff).

”Akerliussutsimik takutitsinerit ilaanni anaanaga annaavara. Amerlasuujujugut angajoqqaavut qatanngutigullu annaavagut. Anaanama toqunerata kingorna ataataga peqataassaarpoq. Kisimiinnissarami isumaata artungajappaa..” (Chemnitz 2015: 183).

Qulaani allaaserineqartumi erserpoq Kalaallit Nunaanni akerliussutsimik takutitsisarnerit siunissami takorloorneqartoq, ima sakkortutigilersimasut, allaat inuit inuunerinik akeqartinneqartalersimasimallutik. Tamanna piviusumi 2014-mi akerliussutsimik sakkortuumik takutitsisoqarnerani aallaaveqarsinnaavoq⁶, Naalakkersuisut siulittaasorisimasaata piffimmi tassani anigaasanik atornerluisimanera inuiaqatigiinnik sakkortuumik qisuariaatigineqarpoq. Ukiaanerani Naalakkersuisut ataatsimiinnissaat aallarnerlugu naalagiaqatigeereernerup kingorna, oqaluffiup silataani inuppassuit katersuupput akerliussutsimik takutitsiniarlutik, pisorlu tamanna Sørine Steenholdtip atuakkiamini allaaseraa (Steenholdt: 2015). Pisut atuakkiami allaaserineqarneri piviusunut assigursorujussuupput, qanorlu sakkortutigisumik akerliussutsimik takutitsineq ingerlasimanersoq takorlooruminartunngorlugu allaaserineqarluni: *"Inuit sakkortuseriaannarput. Soorluluunniit inuit imminnut tiggutinngujuutigalutik qalleraatinngujuutigalutilluunniit pilersut. Avatangiiseerullutik kamassaminnut pulaqqapput. Tamarmik amiilaarnartumik kiinaqalersimapput. Nuugissorsuarnik maajunnartunik kigutilerlutik, siggussuulu parngullutik sissorsimasut qalipaateqanngitsut. Isaat imaqanngillat taamaallaat kamaqarput"* (Steenholdt 2015: 134).

Inuit kamaqassusaasa ersarissusaat takorlooruminarpoq pisumi, zombietulli isikkoqarlutik kamannerat piviorpalunngikkaluarluni, takussutsissaavoq inuit avatangiisitik piunnaarlugit qanoq kamatsigisimanerannik.

Taamaattumik inoqatinut ersilerneq- *fear* pilerpoq, inuiaqatigiit kalaallit amerlanngittut akornanni, peqqarniiserluni akerliussutsimik takutitsisalnissaq pisariaqartalissappat/pisalissappallu ernumassutaalersimanera Chemnitz-ip allaaserisaani erserpoq (jf. Bourke 2005: 189; Chemnitz 2015).

Kalaallit inuiaqatigiit aattaqanngittumik akersuussinnaasartut, toqumik kingunilimmik akerliussutsimik takutitsisalnissamik takorluuineq *phobia* aqutigalugu takorluuineruvoq, nalinginnaanngitsumik sakkortuumik ersinermik aallaaveqarami (jf. Bourke 2005: 134ff; Chemnitz 2015).

Kisiannili tamanna Kalaallit inuiaqatigiit akornanni politikkikkut ingerlaneq piffimmi tassani ilungersunartorjuuvoq, inuiaqatigiinnullu toqqissisimananngitsumik Naalakkersuinikkut

⁶ Bilag 3 takuuk

aqutsisoqarluni⁷, taamaattumik inuiaqatigiit kalaallit akornanni aatsaat taamak sakkortutigisumik qisuariartoqarsimaneranik, tupaallannermi ernumaammerneq ersilernerneq –*anxiety* pilersitsiffiusimasooq oqaluttualiami erserpoq (jf. Bourke 2005: 189; Chemnitz 2015).

Kalaallit iluanni imerajuttorpassuaqarnera, taassumallu piujuarnissaa ernumassutigineqartunutaaq *anxiety* (jf. Bourke 2005: 189) ilaavoq, inuiaqatigiit akornanni inuit imigassamik atonerluisut unitsitsinnginnissaat, kinguaariinnullu ingerlajuartuarnissaa ersigineqarnerata ersersitsinera Marco Lund Olsennip allaaseraa (Olsen 2015: 260ff).

Allaaserisami sammineqarpoq imerajuttoqarfimmi peroriartorneq, kiisalu angutip inuusuttup nammineerluni aamma imigassamik atuinera, tassuunakkut takutinneqarpoq, ineriartorneq Kalaallit Nunaanni ingerlasimagaluartoq, inuisali ilaasa suli inooriaaseq imerajuttutut ingerlakkaat, ingerlateqqikkaallu taamaattumillu *baby boomeritut* ittunik inoqarnera ernumassutaavoq (jf. Glassner 2009: 137f; Olsen 2015: 260ff). Atuakkialiallu taassumap qulequtaata *Cirkel-p* nalunaartutut ippaa, inooriaatsip taassumap kaaviinnartutut illuni ingerlatitseqqiiffiinnarnera, tassami inuusuttup nukappiaqqap anaanami imerajunnera ilisimagaluarpa, najanilu paaqqutarisarlugu anaanami imernerneq paarilluarsinnaangimmagu, taamaattorli aamma nammineq imigassaq atugarivaa, imerajuttuuneq qanoq kinguneqarsinnaasoq takusinnaagaluarlugu ingerlateqqiinnaramiuk.

Tassanilu paasinarpoq inuusuttunit angajoqqaat pissusipilui maliinnarnagit allannguisinnaassuseqarnissaat tassa - mønsterbrydereqarnerunissaa kissaataangaluartoq, imigassamik ajornartorsiutit inuiaqatigiit akornanni nungukkiartussappata. Oqaluttuap pissutsinik piviusunik takutitsinerata ersersikkamiuk inuiaqatigiinni pissutsinik isornartorsiuneq, tamannalu paasinarpoq inuusuttunit kalaallinit nunami namminersortunngorusuttumi inuiaqatigiit akornanni ajornartorsiutinik aaqqiinngitsoornissamik ernumassuteqarnerneq (Olsen 2015: 260ff).

Kalaallimmi Nunaata namminersulivikkuni inuiannik tarnikkut timikkullu peqqissunik sullinneqartariaqarpoq - nammineq napajuartuarnissaa pillugu, taamaangippallu nunamut namminerneq ajunaarutaanissaa **phobiamik** pilersitsivoq, namminersulivinnissamut taamannak imerajuttuunerneq ingerlatsiuartunik allaaserinninnermi ernumanikkut takutitsinikkut (jf. Bourke

⁷ Bilag 4 takuuk

2005: 134; Olsen 2015: 260ff), tamannalu inuusuttunit inuiaqatigiit iluanni imigassamik ajornartorsiuteqarneq ersititsivoq ingerlalluarnissamut kanngisimaarutaanissaa ernumatitsigami.

Imigassamilli ajornartorsiuteqarneq inuiaqatigiit akornanni qaangerneqarnissaa aamma takorloorneqaralarpoq Randip Broberg-ip allataani (Broberg 2000: 32).

Kalaallit ajornartorsiutiminnik aniatitsisinnaalersimanagerat ilaatigut tunngavigineqarpoq, imigassap ajornartorsiutaajunnaarsimanageranut 2020-mi (Broberg 2000), kisiannili Marcop takorluugaani 2040-mi (Olsen 2015) imigassamik ajornartorsiuteqarneq ernumagineqarnera suli ersarippoq, tassami pissutsit ullumikkut qiviassagaanni, imigassamik ikiaroonartumillu paasititsiniaanerujussuit kingorna suli ajornartorsiutit tamakkua ersarissorujussuummata, inuiaqatigiit akornanni, kiisalu inuusuttut namminneq inuunerminnik ingerlatitseeqqiisussat, atornerluisutut ingerlaqqiinnartarnerat *mønsterbryder*inik amigaateqarneq peqqutaalluni, inooriaaseq taanna ingerlatitseeqqinneqakajuttarmat, ukiorpassuarni kalaallit *baby boom*ereqarlutik inooriaatsip taassuma ingerlajuarnissaa ernumalersitsivoq - *anxiety* (Bourke 2005: 189; Broberg 2000).

”Siullerpaaq nuisoq: Philip. Filmisullusooq ililluni takorluukkakka ingerlapput oqaaserinikuusaalu tamaasa utertutut ipput. ”Qaqugu aallarniarpit? Taskimik atortilaarsinnaavinga? Kammalaatinnut assit takutinnikuuara tikikkuit ilisariniassammatit. Uanga aliasunermik iseqatigerusunngilakkit.” (Olsen 2015: 244).

Bibi Lund Olsennip aallaaserisaani takuneqarsinnaavoq, inuup inoqatini qanoq atornerlussinnaatigigaa, ikiaroonartumik eqqussititsiniarnissani angorusullugu. Inoqatit sumik eqqasuuteqaratik isumaqaratillu pisut, atornerlullugit ilisimanngisaannik ikiaroonartumik eqqussititsisarnermik allaaserinninneq takussutissaavoq. Inuit nalusarlunnarminnik naapitsinerminni ersissutissaminnik peqqutissaqartarnerat (Olsen 2015: 242ff) – *fear of strangers* (jf. Bourke 2005: 322ff), kiisalu inuit qanoq inoqatiminnik atornerluisinnaatiginerat allaaserineqarput. Tamanna ilisarimasarinngisanik naapitsinermi inoqatit ajussusiinut pasillersinnaanermik pilersitsisarpoq *protection* pigineqartarami (jf. McSpadden&MacArthur 2009: 88), toqqissisimannginnerullu inoqatinik ersigisaqalersinnaaneq - *fear* pilersittarlugu (jf. Bourke 2005: 189).

News and discourse of fear aqutigalugu (jf. Altheide 2009: 54ff), ilisimalersimasagut tusagassiutitigut nunarsuarmioqatitsinnut tunngatillugu, qanorluunnit pisoqarsinnaanera inuit nalulluinnakkat akornanni *phobia* pigilerneqartarpoq, taamaattumillu oqaluttualiami inuit takornartat qanoq atonerluitigisinnaanerat *phobia*-mik aallaaveqarpoq, tusagassiutimmi takutittarpaat piviusumik nunarsuatsinni ajortunik inoqartoq. Taamaattumik takornartanik ersigisaqartarpoq pisarpoq, ilaatigullu inoqatinut *phobia*-nermik pilersitsisarpoq, sakkortusinnaasunik aallaat takorluuilersitsisarluuni.

Takornariaqarnerup Kalaallit Nunaanni annertusarneqarnissaa eqqartorneqartillugu, inuit nutaat assigiinngitsunik kulturillit naapinnissaat ersilersitsinermut ilaasoq malunnarpoq: "*Tassa nalunngilarput ullumikkut angallanneq atugaaqaaq. Timmisartut ullut tamaasa nunanit allanit tikittartut nalunngilagut, taamatuttaarlu takornariaqarpoq nunarsuarmi atugaaqisoq, tamakkulu annertunerusumik tunillaassuinermit ilaapput*" (Jensen 2000: 77).

Nappaassuup takornartap nunarsuarmut tamanut siaruaassuuttup Kalaallit Nunaannut anngunera uani eqqartorneqartillugu, takornarissanit anngunneqarnera sammineqarmat, paasinarpoq takornariaqarnerulernikkut nappaatinik assigiinngitsunik ulorianartunik Kalaallit Nunaannut takkussuuttoqalernissaa ernumassutigineqartoq. Uani pineqartut tassaapput inuit nalusat – *det ukendte* taannartaalu toqqissisimatitsinngilaq ersilersitsillunilu (jf. Schubart 1993: 82). *Binaries of place attachment* atorlugu, piviusut qiviaraanni nunarsuarmi sumiluunnit (jf. Linke & Smith 2009: 7), inuit allanik kulturillit ulorianartorsioertitsisinnaasutut isigineqakkajuttarput, inuiaqatigiit allat akornanni pigaangamik, oqaluttuamilu qulaani eqqartorneqartumi ersepoq, nunarsuarmioqatit ajunaarnersuarnik pilersitsisutut tunngavilersuutigineqarnerisigut allanut - *others* ersineq- *anxiety* ersippoq (jf. Bourke 2005: 189). *News and the discourse of fear* takutitsivoq, piviusumi ulluinnatsinni ersineq tusagassiutitigut siammarterinermik peqquteqaqataasartoq, tamannalu naleqquppoq ullutsinnimi inuiaqatigiit kalaallit nunarsuarmioqatiminnut malinnaassallutik toqqagassarpassuaqarmata (jf. Altheide 2009: 55ff). Assersuutigalugu internet aqutigalugu, tusagassiutitigullu assigiinngitsutigut nunarsuarmi susoqarnera malinnaavigineqarsinnaajuaannarput, tusartakkallu inoqatinut toqutsisimanernik - naviarnartorsioertitsisimanernillu imaqartut tusagassiissutigineqartuaannarmata, nunarsuarmioqatit inuinit ersineq ajornaatsuararsuarmik pilersarpoq, allanik naapitsinermi, tamannarpiarlu

oqaluttualiani nunarsuarmioqatinut *phobia*-qalermik allaaserinninnermi peqputaaqataavoq (jf. Bourke; 2005; 134ff).

Ukiuni kingullerninnaq nunarsuarmioqatinut ersissuteqartumik – nipeqartumik allaaserinnittarneq kisimi pinngilaq: ””*Soorlu aatsaat bankimi tillinniartunik tusartunga.*” Jensen oqarpoq. ”*Tassami oqaluttualiani tusaamasavut aamma nunatsinnut pilerput. Civilizationip (inuaat kulturillit atugaannik peqalernerup) ajunngitsortai kisimik nalliunnaviannnginnamik, kisianni aamma ajortortai*”” (Lyngge 1959: 28).

1959-mi Augo Lyngep siunissalikkersaarutaani takuneqarsinnaavoq, pinerlunnerit nunarsuarmiunit allanit tusartakkatik Kalaallit Nunaanni aamma nalaattalersimagaat takorloorneqartoq, tassani nunarsuarmioqataanerulerneru inuiaqatigiit kalaallit, nunat allat inuisulli pissusilersortalernissaat ersissutitut ilanngullugit eqqaavai, tamannalu takutitsisuuvoq, pinerlunnerit pillugit inoqatinut sioorasooqarneranik.

”*Unnuulli ingerlagaatsiareernerani eqqarsalerpunga angutit piarnerpaamik qimakkusullugit. Ilunnimi malugisinnaavara angutit iluannngitsut. Arnanut ataqqinnippasippallaanngillat. Malussarnera soorlu ajortoqarnissaanut kalerrisaarisoq*” (Mathiasen 2015: 135).

Qulaani pineqarpoq, arnat inuusuttut sakkutuunik Amerikarmiunik naapitsinerat. Taakkualu sakkutuut angutit, arnanik inuusuttunik piumannngitsunik atoqarteqarniarnerat sakkortusaarnertalik sammineqarluni, tassuunakkut erserpoq, nunanit allaneersunik inoqatinik ersigisaqarneq. Inoqatinut ataqqinninnani kanngutsaattuliorfigineqarsinnaaneq sammineqarneratigut, Kalaallit Nunaata allaneersunik inoqaleraluttuinnarneratigut, inoqatinut ersigisaqarneq qaffakkiartortoq allaaserineqarneratigut ersersinneqarpoq, *news and the discourse of fear* (jf. Altheide 2009. 55ff) aqputigalugu nunarsuarmioqatit inuinit *phobia* atuuttoq malunnarami (jf. Bourke 2005: 134). Kalaallit nunaatami ukiorpassuarni Danmarki toqqissisimanartumik suleqatigisimaneranik allanik taakkartuileruermik ersilerneq malitseqarpoq:

”*Danmarkip kisermaassisuulluni nunatsinnik, nunasiasaminik, ingerlatsinera ukiorpassuarni matoqqasuusoq 1900-qarnerata aallartinnerani toqqaanerusumik isornartorsiorneqartalerpoq inunnit atorfilitut sivirusumik nunatsinniissimanertik tunngavigalugu kalaallit kulturiannik inuiaqatigiittullu pissuserisaannik paasisaqarlualersimasunit*” (Berthelsen 1994: 65).

Christian Berthelsennip allataani erserpoq, Danmarkip ukiorpassuarni kisermaassilluni matoqqasumik Kalaallit Nunaat nunasiaatigisimagaa, 1950-1960-kkulli nalaani qallunaangorsaanerujussuup kingorna, kalaallit namminersornerulernissartik allanillu nunanik suleqateqarnerulernissartik sulissutigilermassuk, inuiaqatigiit kalaallit akornanni danskit sungiusimasarisat allanik ilaqalernissaat, sungiusimasarinngisanik aalassatitsinngitsorsimangillat. Taamaattumik ullumikkumut suli inuiaqatigiit kalaallit akornanni nunarsuarmioqatinik *fear of strangers* (jf. Bourke 2005: 324ff) ilaatigut peqqutaalluni peqateqarnissaq toqqissisimangitsitsisinnanera World War 3-mi (Mathiasen 2015) sakkutooqarnerulersimaneranik eqqartuinikkut allaaserineqarpoq. Soorluttaa q tamanna aamma Augo Lyngep qulaani eqqaariikkattut, nunarsuarmioqatitut allatulli kalaallit pinerlunniartalernissaat ersissutitut siunissalikkersaarutimini eqqaagaa.

Kalaallit Nunaat nunarsuarmioqataasoq.

Kalaallit Nunaata namminersulivinnissa imaluunnit namminersulernissaa eqqartorneqartillugu, nunarsuarmiunik allanik suleqateqarnissaq eqqartorneqartoq malunnarpoq (Kleist 2015: 14; Chemnitz 2015: pp: 155-156; Olsen 2015: 248; Kristiansen 2000: 21; Broberg 2000: 41; Jakobsen 2000: 55; Frederiksen 2000: 89).

Tamanna takutitsisuuvoq kalaallit nunarsuarmioqataanerulernerminnut atatillugu eqqarsartaasaat siammasinnerulersimasoq, qulaani eqqaariikkattut Danskit kisermaassillutik matoqqasumik nunasiaateqarsimasut kisiisa naatsorsuutigiuunnaarlugit. Nunanilli allanik suleqateqarnerulernermi Kalaallit Nunaata nunarsuarmiunik allanik inoqarnerulernissaa paasinarpoq, inuiaqatigiit kalaallit kinaassutsiminnik arsaarneqarnissaminnik - tammartajaarnissamilluunniit ersissuteqartut:

”Siniffimmi nalavoq eqqarsaatigalugu angajoqqaami inuusuttuunerata nalaani pissutsit allaanerujussuat, aammalumi tupiusuutigalugu ullumikkut inuit naligiissitaannginnerujussuat, ilami allaat tusartarpara inuinngooq ilinniagaqarsimasut amerlanerpaartaasa nalugaat nunami inuuffigisaminni ”kalaaliussutsimik” illersueriartoqarsimagaluartoq...” (Frederiksen 2000: 92).

Qulaani Hans Frederiksennip oqaluttualiaani pineqartoq tassaavoq: Kalaallit Nunaat Amerikamiit aqunneqalersimanera, tamatumallu kinguneranik inuiaqatigiit kalaallit ilaasa kalaaliussuseq sunaasoq nalulersimagaat, tassani kinaassutsimik arsaagaasinnaaneq nunanit allanit Kalaallit

Nunaat aqunneqalissagaluarpát ersissutitut allaaserineqarpoq. Tamanna takutitsisuuvoq *binaries of place attachment*imik, Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqataaleraluttuinnarneranik aallaaveqartumik inuusuttunik ernumasoqarmat, nunanik allanik suleqateqarnerulernikkut, Kalaallit Nunaata allanit aqunneqalernissaanik (jf. Linke&Smith 2009: 7). Atuakkiaanili kinaassutsimik arsaagaanissaq kisimi ersissutaanngilaq, aammali inuttut ataasiakkaatut kiffaanngisuseerutsitaanissaq pineqarpoq (Karlsen 2015: 219), nunallu aqutsisuiniik aqunneqarluni inuulernissaq ersissutigineqarpoq:

Maasi Brønz Chemnitz oqaluttuamini allaaseraa nunarsuarmi nuna pissaaneqarnerpaatut inissisimasartoq Amerika, nunanit kangiani qiterlermiunit saassunneqartoq, Danmarkilu Ruslandimit tiguagaasimasooq (Chemnitz; 2015; 179).

Tamannalu pissutigalugu; Kalaallit Nunaata Canada Japanilu suleqatigilersimagaa, Kalaallit Nunaallu allanit tikiinneqarsinnaajunnaarsimasooq aallatoqarsinnaajunnarsimasorlu (ibid.).

Nunarsuarmi Amerika nunatut pissaanilissuurtut inissisimasooq, pissaanermik arsaaneqarnera namminermit ersinareerpoq – *fear* (jf. Bourke 2005: 189). Taamaattorli Amerika sakkortuumik isumaannaallisaanikkut inatsiseqaraluarluni 11. september 2001-mi saassunneqarpoq, inuppassuarnik ajunaarfiusumik, tassuunakkullu isumannaallisaanikkut nunap sulinera ajalusoortutut oqaatigineqarsinnaalluni (jf. Linke & Smith 2009: 21ff). Taamaattumik ersineq - *anxiety* nunarsuarmioqataanermi pissutsit allanngorisaarnissaanut aamma ersippoq.

Nunagisamilu Naalakkersuisut pissaaneqartorjuullutik inissisimalernertik aallaavigalugu, nunap inui kiffaanngissusiirlugit, sunik ilinniagaqarnissaat inuup pikkorissusaa malillugit toqqartuisalersimapput, aammalu innuttatik meerartaassannginnersut meerartaassanersulluunniit aaliangersortalersimavaat, nakkutilliisoqarnerlu sakkortuumik KNPS-kkunniit (Kalaallit Nunaanni Politiit Sillimaniartut) ingerlanneqarluni (Chemnitz 2015: 181ff).

Malunnarpoq inuusuttut Kalaallit Nunaanni politikikkut ilungersunartumik ingerlatsisoqarnera pissutigalugu, nunatut killiffik pillugu ernumassuteqarnerat, qulaani taakkartoriikkattuut Naalakkersuisuni sulisut aningaasanik atornerluinerat piumaasaannarsornermik takutitsisutut ittoq, inuusuttunit nunap aqunneqarnera siunissaq pillugu ernumalersitsisimanera - *anxiety* oqaluttuatigut ersarilluinnarpoq, piumasaannarsorneq ingerlaannassappat allannguisoqanngippallu naalakkersuisuniik inuttut ataasiakkaatut kiffaanngissusiaagaanissaq ersissutaavoq, ersinerlu aamma nunanik allanik suleqateqalernermik takorluuinermit malitseqarlunittaaq.

Minnerunngitsumillu inuiaqatigiittut kalaaliusutut avissaartuutilernissaq ersissutigineqartoq takuneqarluarsinnaavoq, tamakkua inuusuttut oqaluttuaanni 2040-mi tikinneqartaqattaarmata.

Inuiaqatigiit kalaallit iluanni piitsut pisuullu immikkoortiterneqalernissaat illoqarfiup iluani ilaatigut eqqartorneqarpoq (Tellesen 2015: 198ff; Kleist 2015: 12) taakkualu takussutissaapput inuiaqatigiit akornanni tamakkununnga immikkoortitsisalernissaq ersissutigineqartoq. Aammalu siusinnerusukkut Kalaallit Nunaanni piitsoqalernissaanut ersineq takutitsivoq, angerlarsimaffeqanngitsunik inoqalernissaanik takorluuinikkut (Jakobsen 2015: 58).

Pissutsinut piviusunut qiviarnermi Kalaallit Nunaanni tusagassiutitigut eqqartorneqartartut⁸, kiisalumi aamma ulluinnarni illoqarfinni anginerusuni inuit takusinnaasaanni, inoqatit nerisassanik eqqaavinni ujaasisut, silami sinittut angerlassimaffeqaratik, ersilersitsisuupput. Kalaallit Nunaanni pissutsit tamakkua takornartaagaluarnikut ersarissiatulerneranni inuusuttut piitsuussusermut ernumaleriartorput – *anxiety* (jf. Bourke 2005: 189). Pissutsinik piviusunik toqqammaveqarlutik inuiaqatigiit tamakkununnga eqimattanut immikkoortiterneqalernissaanut ersigamik.

Nunarsuarmioqataaleriartuaarnertaaq ilutigalugu, Kalaallit Nunaata ineriartornera malinnaavoq, soorlu illorsuit portusuut nutaaliaasut sananeqartalernerisigut⁹, tamannali aamma toqqissisimannngissutaasoq paasinarpoq. Maasi Brønø Chemnitz oqaluttuaani inuit Naalakkersuisunit aquneqarlutik robotitut inuulersimanagerannik allaaserinninnikkut erserpoq; ineriartornerujussuup inuusuttut nunatsinni *cyberpunk* pillugu ernumatikkai (Chemnitz 2015; jf. Simonsen 2012: 221). Tamannalu malitseqarpoq inuiaqatigiit *agoraphobia*qalernerannut (jf. Bourke 2015: 134), aqutsisuninngaanniit killilersuinermi inuit illoqarfimmi toqqorterlutik aneertarmata (Chemnitz 2015: 161).

Kiisalu ineriartornerujussuup atortorissaarnerulernerujussuullu malinnaaffigiuminaassinera Ane Sofie Kristiansenip oqaluttualiamini ersersippaa, inuit toqugaluarlutik uummartinneqaqqitalersimanagerannik, qeriteriarlugillu ukiorpassuit qaangiunneranni inooqataaqqilernerannik oqaluttuarnermigut (Kristiansen 2000: 15f). Inuit *cyborg*itut ilipjaarlugit inooqqitalernerisa takutiinnarpaat, atortorissaarutit qanoq ineriartortiginerannik oqaluttuarneq (op. Cit. Jf. Simonsen 2012: 223). Tamakkuali takorluukkat siunissamut takutippaat, ineriartornerulluunniit nutaaliernerullu inuit kukkujuitsunngortissimannngikkai, politikikkumi

⁸ Bilag 5 takuuk

⁹ Bilag 6 takuuk. (Assimi illut nutaannginnerit alliupput nutaalialu qulaaniillutik)

Kalaallit Nunaanni aqutisunik aningaasanik atornerluinerit pisalermata piviusumi, tamannalu *welcom to desert of the realiuvoq* Kalaallit Nunaannut (jf. Zizek 2009: 70f). Imannak paasillugu, Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqataaleriartornini ilutigalugu, atortorissaarutitigut ineriartoqataasup, nunarsuarmioqatinillu allanik suleqateqarnissaminik periarfissaqartup, naalakkeruinikkut ilungersunartorsiornermigut, takutimmagu namminersulivinnissamut sullissisussaminiit ulorianartorsiorinneqartoq, pissaanermik atornerluinermik peqquteqartumik. Tamannalu takutitsisuuvoq; sinnatualarneq nunarsuarmioqatinik allanik suleqateqarnerulernikkut Kalaallit Nunaata ingerlalluarnerulernissaanik piviusortaartoq, aqutsinikkut naalakkersuinikkullu tutsuiginangissutsimik.

Ukiuni nutaajunerusuni inuusuttut siunissalikkersaarlutik oqaluttuaanni malunnarpoq, intertekstualitiinik allatatik ilasaraat, soorlu *Sinnatugaq*-mi (Storch 1914) allataq: "*Suliassaq angeqaaq sulisorlu akissarsissavoq Naalakkap saammaanerani*" Ilannguaq Karlsennip oqaluttualiamini *Sinnassakkat* (Karlsen 2015) tamanna tigulaariffigigaa. Tamanna kalaallit uranisiorusunnerannik akerliliilluni oqaluttualiornermigut, Mathias Storch siulitut ataqqinartutut aallerfigaa, kalaaleqatini eqeersarniartutullusooq illugit, nunani paariumasani illersorusullugu intertekstuelitet atorlugu. Taamaalilluni siunissap nalunartullip ernumagineranut – *anxiety* annikillisarniartutut illugu.

Oqaluttualiat tamaasa ataatsimut isigalugit nunarsuarmioqataassutsimut sunnertisimaneqarnerisa nikinganerat, nutaajunerusuni nutaanginnerusunilu malunnarpoq. Tassa nutaajunerusuni allariaaseq *paranomal romance*-mik ilalik eqquneqarsimavoq, atuakkat filmatisererneqarnikut *The vampire diaries* (Williamson & Plec: 2009) aamma *Twilight* (Hardwicke 2008) tigulaariffigalugit atinik atuinikkut: Stefan *the vampire diaries* inuttaasooq Bellalu *Twilight*-mi inuttaasooq (Sørensen 2015: 94ff). Taamannak oqaluttualiaq vampyrinik inuttaqartunik tigulaariffiusoq, nalimmassaanermut atuiffiuvoq, inuiaqatigiit normiinik (normer), aammalu inoqatip allap timaanik pileriginninnermi, taamaalilluni paquminartunik qaqitsinissaq oqinninngorpoq, atuartussamullu iijuminarnerulluni (Hansen 2012: 248ff). Tassami oqaluttuami tassani Bellap allasiornera pineqarpoq, atoqatigiinnerlu paqumiffiunngittumik allaaserineqarpoq sunartaa tamaat ilanngussuullugu:

”Mine brystvorter bliver hårde, da han begynder at kærtegne min krop med sine hænder. Vores kys bliver vildere, og pludselig tager han fat i min bluse og river den itu og tager hårdt fat om mine bryster...” (Sørensen 2015: 109).

Atoqatigiilernermi pisunik taama sukumiitigisumik allannerup akueriuminarnerunera tigujuminarneruneralu vampyrinik inuttaqarsimasunik atueqqinnermi tamanna paquminannginnerulerpoq, inerteqqutaasorlu allasioorneq atuutsinneqarsinnaalerluni taamaaliornikkutaaq oqaluttuami.

Naggasiut:

Matuani Bachelorimut naammassissutissannik aallaaserinninni, apeqqutit akissutissarserusutakka paasisaqarfigivakka, akissutissarsillugillu. Siunissamut ernumassutit pingaarnersiorlugit tikikkakkit, ersarinnerpaasimapput: oqaatsit pillugit ernumasoqarneranik - *anxiety*, inoqatinillu ersigisaqartoqarneranik – *fear* kiisalu nunarsuarmioqataanermut annilaangasoqarneranik, taakkualu makkuninnga peqquteqartut paasivara:

Siullermik qulequtarisara siullemik *nikeriarnissamut iserneq* eqqaassagaanni, Kalaallit Nunaanni oqaatsitigut atuineq, aalassatitsisimaqisoq paasisaqarfigivara. Tamanna pissuteqarpoq, pissutsinik piviusunik. Kalaallit Nunaata Danmarkimut nunasiaataanerata kinguneriligaanik 1721 nalaaniilli ineriartorneq nunami aallunneqarneratigut, qallunaat oqaasii kalaallillu oqaasii Kalaallit Nunaanni pingaartutut inissisimajuarsimapput. Allaallumi qallunaat oqaasii Kalaallit Nunaanni pingaarnertut inissisimasutut taaneqarsinnaanikuupput, qallunaat Kalaallit Nunaanniittut paasineqassallutik kalaalliniik, namminneq kalaallisut ilinniartariaqannginnamik kalaallilli qallunaatut ilinniartariaqarlutik. Tamanna qallunaanngorsaanerup ataani, kalaallinit siuariartorusunermik takorluuisunit toqqagaasimanera atuakkialiani nutaannginnerusuni erserpoq (Storch 1914; Lyng 1959). Tamanna aaliangiisuvoq qallunaat oqaasiisa Kalaallit Nunaanni *narcissism*-itut inissisimalersimanerannik, ukiunilu nutaajunerusuni inuusuttut oqaluttualiaanni erserpoq, tamakkua kingunerinik kalaaleqarmat qallunaatuinnaq oqaluttunik (Kleist 2015: 16).

Kalaallillu Nunaata namminersorneruleriartornini ilutigalugu *the abjection of self*-ertutut imminut ililluni qallunaat oqaasii ingiaqatigiuarsimasani tunullugit tuluit oqaasiinik taarserusuleraat, oqaluttualiani nutaajunerusuni ersersinneqarpoq (Broberg 2000; Chemnitz 2015; Karlsen 2015). Tamannalu piviusumi ukiuni makkunani taamannak oqallittoqarnerinik, kalaallinik qallunaatuinnaq oqaluttunik *phobia* atorlugu ersissutinik tunngaveqarluni (jf. Bourke 2005: 134; Kleist 2015), Kalaallit Nunaanni qallunaatuinnaq oqaluttunik anisitsinissaq siunissami pisussatut takorloorneqarsimavoq (Kleist 2015). Partiit Inuit politikkerisaat, inuusuttut taamannak ernumalernerannik piviusumik aallaveqartitsilluni takorluuilernerannut tunngaviusunut ilaavoq.

Aappaattullu pingajuattullu qulequttat tikissimasakka *inoqatinut ersineq* aammalu *Kalalallit Nunaat nunarsuarmioqataasoq*, taakkunani paasinarsivoq; inuusuttut ernumassutaat inoqatit pissusilersuutigisinnaasaat - inoqatinut navianartorsiortitsisinnaasut (Chemnitz 2015: 150ff; Olsen 2015: 242ff; Olsen 2015: 260ff; Mathiasen 2015: 132ff), piviusumi nutaarsiassatigut

tusagassiutigullu takusakkatik tusartakkatillu aallaavigalugit taamannak takorluugaqarnerinik. Tassami tusartakkat tamakkua inuusuttut ernumanermik pilersitsinerannik tunngaveqarput, taamaattumillu Kalaallit Nunaata nunarsuarmioqataaneruleraluttuinnarnera, allanik kulturinik - allanillu kinaassutsinik naapitaqarnerulernerimi ernumassutaasut inuusuttut oqaluttualiaanni *phobianngorlutik* ersermata ajorsinnaasunik eqqartuinnermikkut (Mathiasen 2015; Chemnitz 2015; Olsen 2015).

Oqaluttualiat nutaajunerusut nutaannginnerusullu assigiinngissutaat tassaasut paasivara: Atuakkialiat nutaannginnerusut (Storch 1914; Lyng 1959) naliminni ernumassutigigaat kalaallit siumukanngitsoornissaat, taamaattumillu siunissaq takorluugaat orniginartitaannik imaqarpoq, angorusutarigamikku qallunaanngorsaanikkut atugassat ajunnginnerulersimanissaat takorluukkaminni. Atuakkialiallu nutaajunerusut siunissamat takorluugaat amerlanertigut, siunissamat ernumassutaannik imaqarput (2040 2015; 2020 2000). Namminersulernerup namminersulivinnerullu tikinneqarnerani takorluugaat taarnerusutut isikkoqarput, oqaluttualianit nutaannginnerusuniit. Tamannalu pissutsinik piviusunik Kalaallit Nunaanni Naalakkersuinikkut ingerlatsinerlunnermik kinguneqarpoq, aammalu Naalakkersuisunik tatiginninnermik ajornartorsiortitsinerup kinguneriligaannik, siunissamat qulassutinik ersersitsillutik. Taamaattorli oqaluttualiani nutaajunerusuni atuakkioriaatsip nunarsuarmioqataanermik sunnerneqassimassusaa malunnarpoq, oqaluttualiat paquminartunik takorlooruminaassinnaasunillu imalinnik ilaqarmata (Sørensen 2015; Fisker 2015). Atuakkialianilu nutaannginnerusuni nunarsuarmioqataanermik sunnerneqarsimaneq annikinneerarsuuvoq atuakkioriaatsikkut, tamanna qallunaat oqaasiinik oqaluttuap iluani atuartussamat nassuiaasariaqarneq takutitsivoq (Lyng 1959).

Naggataatigullu isumaqarpunga, pissutsit piviusut tunngavigalugit kalaallit inuusuttaat ukiuni nutaajunerusuni atuakkialiaminni siunissalikkersaarutaasuni, ernumassutiminnik takutitsissallutik pissutissaqarluartut. Pissutsimmi piviusut qiviaraanni, inuiaqatigiit amerlanngitsunnguit akornanni pinerliinerit, imigassamik ikiaroorartumillu atonerluinerit, imminut toqunnerit, tillinniarnerillu annertoqaat, tusagassiutit aqutigalugit tusartakkagut ilaatigullu misillerfigisakkagut. Kiisalu Naalakkersuisoqarnikkut aqutsineq pitsaanerpaaffissaminiinngilaq, nunarsuarmioqataanitsinnilu inuiaqatigiit amerlanngitsuusugut imminut illersorsinnaasusitta annikinnera pillugu, ernumassutissaqarluarpugut, Kalaallit Nunaata namminersulivinnissaa sinnattualaarutissaannangilaq, piviusorsiornermi ernumassutissaqaqaaq, tamannalu inuusuttut oqaluttualiaminni ersersippaat.

Litteraturlisten:

Altheide, David L

- 2009: *Terrorism and the politics of fear*. (et alii.) Uli Linke og Danielle Taana Smith (red.):
Cultures of fear – a critical reader. Pluto Press, London. 2009;
pp; 54-69.

Berthelsen, Christian

- 1994: *Kalaallit atuakkiaat 1990 ilanngullugu*. Atuakkiorfik, Nuuk. 1994.

Bourke, Joanna;

- 2005: *Fear a cultural history*. Virago Press, Great Britain, 2005.

Broberg, Randi

- 2000: *Sinnattumit anillanneq tullialu*. Aaqqissuisut: Pauline Lundblad Abelsen, Nuka Møller aamma Nukaraq Eugenius. *Ukioq 2020 inuusuttut oqaluttualiaat taalliaallu*. Specialtrykkeriet Viborg, 2000; pp; 29-48.

Bryman, Alan

- 2012: *Social research methods*. 4th ed. Oxford University Press. 2012.

Chemnitz, Maasi Brøns

- 2015: *Sneen falder*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015; pp; 150-172.

Fisker, Kenny J

- 2015: *Utidelighed*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015; pp; 40- 57.

Frederiksen, Hans

- 2000: *Qanoq iliussuit..?* Aaqqissuisut: Pauline Lundblad Abelsen, Nuka Møller aamma Nukaraq Eugenius. *Ukioq 2020 inuusuttut oqaluttualiaat taalliaallu*. Specialtrykkeriet Viborg, 2000; pp; 88-100.

Glassner, Barry

- 2009: *The culture of fear – why Americans are afraid of the wrong things*. Basic Books, New York, 2009.

Hansen; Kim Toft

- 2012: *Batailles godnathistorie- Jean Rollin, true blood og den erotiske vampyr*. In: Christensen, Jørgen Riber og Steen Ledet Christiansen (red.): *Monstrologi. Frygtens*

manifestationer. Interdisciplinære Kulturstudier, nr4. Aarhus Universitetsforlag. 2012; pp; 247-284.

Jakobsen, Randi:

- 2000: *Aqqusaartut*. Aaqqissuisut: Pauline Lundblad Abelsen, Nuka Møller aamma Nukaraq Eugenius. *Ukioq 2020 inuusuttut oqaluttualiaat taalliaallu*. Specialtrykkeriet Viborg, 2000; pp; 49- 68.

Jensen, Jonas:

- 2000: *Ukioq 2020*. Aaqqissuisut: Pauline Lundblad Abelsen, Nuka Møller aamma Nukaraq Eugenius. *Ukioq 2020 inuusuttut oqaluttualiaat taalliaallu*. Specialtrykkeriet Viborg, 2000; pp; 69-87.

Karlsen, Ilannguaq

- 2015: *Sinnassakkat*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 214-227.

Kleist, Debora Hansen

- 2015: *Uuliasiortut nunaat*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 12-25

Kristeva, Julia

- 1982: *The powers of horrors – an essay on abjection*. Oversat af Leon S. Roudiez. Columbia University, New York. 1982.

Kristiansen, Ane Sofia

- 2000: *Ukiut 20-it qaangiommata*. Aaqqissuisut: Pauline Lundblad Abelsen, Nuka Møller aamma Nukaraq Eugenius. *Ukioq 2020 inuusuttut oqaluttualiaat taalliaallu*. Specialtrykkeriet Viborg, 2000; pp; 11-28.

Langgård Karen

- 2011: *Grønlandske etnisk-national identitet i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet*. Redigeret af Ole Høiris & Ole Marquardt. *Fra vilde til verdensborger*. Aarhus Universitetsforlag, 2011. Pp; 317-357.

Linke, Uli & Danielle Taana Smith

- 2009: *Fear: A conceptual framework*. (et alii.) Uli Linke og Danielle Taana Smith (red.): *Cultures of fear – a critical reader*. Pluto Press, London. 2009; pp; 1-23.

Lynge, Augo

- 1959: *Ukiut 300-nngornerat*. (1931). Anden udgave. Kalaallit nunaanni naqiterisitsisarfik. 1959.

Mathiasen, Sandra

- 2015: *World war III*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 132-139.

McSpadden, Lucia Ann & John R. MacArthur

- 2009: *Human rights and complex emergencies*. (et alii). Uli Linke og Danielle Taana Smith (red.): *Cultures of fear – a critical reader*. Pluto Press, London. 2009; pp; 84-100.

Olsen, Bibi Lund

- 2015: *Mattussaq*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 242-250.

Olsen, Marco Lund

- 2015: *Cirklen*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 260-273.

Petersen, Jonathan:

- 1922: *Piniartoorpianngitsumut*. Jonathan Petersen. *Atuagagdliutit*. No12. 10. April 1922 sp.186f.

Schubart, Rikke

- 1993: *I lyst og død*. Borgens Forlag, 1993.

Simonsen, Thomas Mosebo

- 2012: *Kropslig deformitet i japansk cyberpunk*. (et alii.) In: Christensen, Jørgen Riber og Steen Ledet Christiansen (red.): *Monstrologi. Frygtens manifastationer*. Interdisciplinære Kulturstudier, nr4. Aarhus Universitetsforlag. 2012; pp; 213-244.

Steenholdt, Sørine

- 2015: *Zombiet nunaat*. Milik publishing, 2015.

Storch, Mathias

- 1914: *Sinnatugaq*. Atuakkiorfik. 1986.

Sørensen, Karoline Lennert

- 2015: *Rejsen*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 94- 113.

Tellesen, Ludvikka

- 2015: *Qiluppalunnerit*. Aaqqissuisoq: Lene Therkildsen. 2040. NAPA & milik publishing, 2015: pp; 198-205.

Ticktin, Miriam

- 2009: *The violence of Humanitarianism*. Uli Linke og Danielle Taana Smith (red.): *Cultures of fear – a critical reader*. Pluto Press, London. 2009; pp; 132-154.

Zizek, Slavoj

- 2009: *Welcome to the desert of he real!* Uli Linke og Danielle Taana Smith (red.): *Cultures of fear – a critical reader*. Pluto Press, London. 2009; pp; 70-83.

Internettemiit:

<https://www.google.dk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&ved=0ahUKEwix5P7j95vQAAhVEzIMKHd-4DjAQjRwIBw&url=http%3A%2F%2Fnyheder.tv2.dk%2Fudland%2F2013-10-24-gr%25C3%25B8nland-skrotter-forbud-mod-uran&bvm=bv.138169073,d.amc&psig=AFQjCNFm-1EBN81kgTYfB3Gb0jsruVHAva&ust=1478789821730077&cad=rjt> 15.nov.2016 uranimut akerliusut.

https://www.google.com/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi0vZ2s4IzQAahUT3GMKHSY8ARcQjRwIBw&url=http%3A%2F%2Fsermitsiaq.ag%2Fkl%2Fnode%2F172206&bvm=bv.137132246,d.cGc&psig=AFQjCNF_y-Em_1Gv7wZO-e3wce9PSNAb6g&ust=1478268200484333 15.nov.2016 Aleqa Hammond qiasoq.

https://www.google.com/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjVpdTM2IzQAahWFXRQKHahaCu8QjRwIBw&url=http%3A%2F%2Fsermitsiaq.ag%2Ffemne%2Fmediestoette&psig=AFQjCNHJvX_92cYhGIIQbktZdad5flc_0A&ust=1478266020598604 15.nov.2016 arlallit Naalakkersuisut oorinik atorsimasut

https://www.google.dk/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiP_fSbxLLQAahXM7oMKHTevCsgQjRwIBw&url=http%3A%2F%2Fsermitsiaq.ag%2Fkl%2Fnode%2F172473&bvm=bv.139250283,d.amc&psig=AFQjCNHldrfID7lkTXx0GaVHDle49b6prQ&ust=1479566318465167 18.nov.2016 piitsut

https://www.google.dk/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fdk.freetravellog.com%2Fimages%2Ftravels%2F17254%2Flarge_20100619042539tS.jpg&imgrefurl=http%3A%2F%2Fdk.freetravellog.com%2Fnuuk2010%2Fnuuk%2Fimages%3Aalbum%3D55648&docid=-Wke-datB_k3xM&tbnid=sj7vQRVlaUcgcM%3A&vet=1&w=550&h=365&bih=472&biw=1244&q=moderne%20bygninger%20i%20nuuk&ved=0ahUKEwjkl-PkpvfQAhUUM1AKHaqxC4kQMwgbKAewAQ&iact=mrc&uact=8 15.dec.2016 illorsuit nutaaliat

Bilag 3.

Bilag 4.

Bilag 5.

Bilag 6.

